WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 15 grudnia 2009 r. *

W sprawie C-372/05

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 7 października 2005 r.,

Komisja Europejska, reprezentowana przez C. Cattabrigę, G. Wilmsa, D. Triantafyllou oraz H. Støvlbæka, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Federalnej Niemiec, reprezentowanej przez M. Lummę, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez C. von Donata, Rechtsanwalt,

strona pozwana,

* Język postępowania: niemiecki.

popieranej przez:

Królestwo Danii, reprezentowane przez J. Beringa Liisberga, działającego w charakterze pełnomocnika,

Republikę Grecką, reprezentowaną przez E.M. Mamounę, A. Samoni-Rantou oraz K. Boskovitsa, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

Republikę Finlandii, reprezentowaną przez E. Bygglin oraz A. Guimaraes-Purokoski, działające w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

interwenienci,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits i C. Toader, prezesi izb, C.W.A. Timmermans, A. Borg Barthet (sprawozdawca), M. Ilešič, J. Malenovský i U. Lõhmus, sędziowie,

rzecznik generalny: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 25 listopada 2008 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 10 lutego 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W swojej skardze Komisja Wspólnot Europejskich zwraca się do Trybunału o stwierdzenie, że odmawiając obliczenia i dokonania płatności środków własnych niepobranych w okresie od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. z tytułu zwolnienia z należności celnych przywozu sprzętu wojskowego nieprzewidzianego przez wspólnotowe przepisy celne oraz odmawiając zapłaty odsetek za zwłokę związanych z nieudostępnieniem rzeczonych środków własnych Komisji, Republika Federalna Niemiec uchybiła zobowiązaniom, które ciążą na niej na mocy art. 2 i 9–11 rozporządzenia Rady (EWG, Euratom) nr 1552/89 z dnia 29 maja 1989 r. wykonującego decyzję 88/376/EWG, Euratom w sprawie systemu środków własnych Wspólnot (Dz.U. L 155, s. 1), zmienionego rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 1355/96 z dnia 8 lipca 1996 r. (Dz.U. L 175, s. 3) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1552/89”) oraz na mocy art. 2 i 9–11 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000 z dnia 22 maja 2000 r. wykonującego decyzję 94/728/WE, Euratom w sprawie systemu środków własnych Wspólnot (Dz.U. L 130, s. 1).

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

2 Artykuł 2 ust. 1 decyzji Rady 88/37/EWG, Euratom z dnia 24 czerwca 1988 r. w sprawie systemu środków własnych Wspólnot (Dz.U. L 185, s. 24) i 94/728/WE, Euratom z dnia 31 października 1994 r. w sprawie systemu środków własnych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 293, s. 9) stanowi:

„Środki własne wprowadzone do budżetu Wspólnot składają się z następujących przychodów:

[…]

b) ceł Wspólnej taryfy celnej oraz innych ceł ustalonych lub tych, które zostaną ustalone przez instytucje Wspólnot w odniesieniu do handlu z państwami trzecimi, i ceł na produkty podlegające Traktatowi ustanawiającemu Europejską Wspólnotę Węgla i Stali;

[…]" [tłumaczenie nieoficjalne].

3 Artykuł 20 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 302, s. 1, zwanego dalej „Wspólnotowym kodeksem celnym") stanowi:

„1. W przypadku powstania długu celnego należności wymagane zgodnie z prawem określane są na podstawie taryfy celnej Wspólnot Europejskich.

[…]

3. Taryfa celna Wspólnot Europejskich obejmuje:

a) towarową Nomenklaturę Scaloną;

[…]

c) stawki i inne elementy opłat normalnie stosowane do towarów objętych Nomenklaturą Scaloną odnośnie do:

— ceł

[…]

d) preferencyjne środki taryfowe określone w umowach zawartych przez Wspólnotę z niektórymi krajami lub grupami państw, w których przewidziane jest stosowanie preferencji taryfowych;

e) preferencyjne środki taryfowe przyjęte jednostronnie przez Wspólnotę wobec niektórych państw, grup państw lub terytoriów;

f) autonomiczne zawieszenia przewidujące obniżenie należności celnych przywozowych lub zwolnienia z należności celnych przywozowych za niektóre towary;

g) inne środki taryfowe przewidziane innymi przepisami wspólnotowymi.

[…]".

4 Artykuł 217 ust. 1 Wspólnotowego kodeksu celnego stanowi:

„Każda kwota należności celnych przywozowych lub należności celnych wywozowych wynikających z długu celnego, zwana dalej »kwotą należności«, obliczana jest przez

organy celne, z chwilą gdy znajdą się one w posiadaniu niezbędnych informacji, oraz zostaje wpisana do rejestru lub zaewidencjonowana w inny równoważny sposób (zaksięgowanie).

[…]”.

5 W ramach udostępnienia Komisji środków własnych Wspólnot Rada Unii Europejskiej przyjęła rozporządzenie nr 1552/89 obowiązujące w okresie mającym znaczenie w niniejszej sprawie do dnia 30 maja 2000 r. Rozporządzenie to zostało zastąpione od dnia 31 maja 2000 r. rozporządzeniem nr 1150/2000, które dokonało ujednolicenia rozporządzenia nr 1552/89, bez wprowadzania zmian w jego treści.

6 Artykuł 2 rozporządzenia nr 1552/89 stanowi:

„1. Do celów stosowania niniejszego rozporządzenia tytuł Wspólnot do środków własnych, określonych w art. 2 ust. 1 lit. a) i b) decyzji 88/376/EWG, Euratom, jest ustalony, gdy zostały spełnione warunki przewidziane w regulacjach celnych dotyczących wpisu tytułu dochodów budżetowych w rachunkach i powiadamiania dłużnika.

1a. Datą ustalenia tytułu określonego w ust. 1 jest data zaksięgowania przewidziana w regulacjach celnych.

[…]”.

7 Artykuł 9 ust. 1 tego rozporządzenia przewiduje:

„Zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 10 każde państwo członkowskie zapisuje środki własne na rachunek otwarty w imieniu Komisji przez jego skarb państwa lub organ wyznaczony przez państwo członkowskie.

Taki rachunek jest prowadzony nieodpłatnie".

8 W rozumieniu art. 10 ust. 1 wskazanego rozporządzenia:

„Po potrąceniu 10% tytułem kosztów poboru zgodnie z art. 2 ust. 3 decyzji 88/376/EWG, Euratom wpis środków własnych, określonych w art. 2 ust. 1 lit. a) i b) tej decyzji, dokonywany jest najpóźniej w pierwszym dniu roboczym po 19 dniu drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym tytuł dochodów budżetowych został ustalony zgodnie z art. 2.

[…]".

9 Zgodnie z art. 11 rozporządzenia nr 1552/89:

„Każda zwłoka w dokonaniu wpisu na rachunku, określonym w art. 9 ust. 1 stanowi przyczynę zapłaty przez zainteresowane państwo członkowskie odsetek według stopy procentowej obowiązującej na rynku pieniężnym państwa członkowskiego w terminie wymagalności w odniesieniu do krótkoterminowych publicznych operacji finansują-

cych, powiększonej o dwa punkty procentowe. Stopa ta rośnie o 0,25 punktu procentowego za każdy miesiąc zwłoki. Tak powiększona stopa stosowana jest do całego okresu zwłoki" [tłumaczenie nieoficjalne].

10 Zgodnie z art. 22 rozporządzenia nr 1150/2000:

„Rozporządzenie (EWG, Euratom) nr 1552/89 traci moc.

Odniesienia do wymienionego rozporządzenia są uznawane za odniesienia do niniejszego rozporządzenia i powinny być odczytywane zgodnie z tabelą korelacji przedstawioną w części A Załącznika".

11 Pomijając fakt, że rozporządzenia nr 1552/89 i 1150/2000 odsyłają w szczególności — pierwsze — do decyzji 88/376 i drugie — do decyzji 94/728, art. 2 i 9–11 tych dwóch rozporządzeń są w istocie identyczne.

12 Stopa procentowa w wysokości 10%, o której mowa w art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 1150/2000 została podniesiona do 25% decyzją Rady 2000/597/WE, Euratom z dnia 29 września 2000 r. w sprawie systemu środków własnych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 253, s. 42).

13 Punkt 1 uzasadnienia rzeczonej decyzji stanowi:

„Rada Europejska na posiedzeniu w Berlinie w dniach 24 i 25 marca 1999 r. stwierdziła między innymi, że system środków własnych Wspólnot powinien być sprawiedliwy, przejrzysty, oszczędny, prosty i oparty na kryteriach, które w najlepszy sposób odzwierciedlają możliwości wpłat każdego państwa członkowskiego".

14 Rozporządzenie Rady (WE) nr 150/2003 z dnia 21 stycznia 2003 r. zawieszające należności celne przywozowe na niektóre rodzaje broni i sprzętu wojskowego (Dz.U. L 25, s. 1), przyjęte na podstawie art. 26 WE w motywie 5 stanowi:

„W celu uwzględnienia ochrony poufnych informacji wojskowych państw członkowskich konieczne jest ustanowienie szczególnych procedur administracyjnych w celu przyznania korzystania z zawieszenia należności celnych. Zgłoszenie dokonane przez właściwe organy państwa członkowskiego, dla którego sił zbrojnych przeznaczona jest broń lub sprzęt wojskowy, które mogłoby być również użyte jako zgłoszenie celne zgodnie z wymogiem kodeksu celnego, stanowiłoby właściwą gwarancję spełnienia tych warunków. Zgłoszenie powinno zostać przedłożone w formie certyfikatu. Właściwe jest określenie formy, jaką muszą mieć certyfikaty, jak również zezwolenie na stosowanie technik przetwarzania danych w odniesieniu do tych zgłoszeń".

15 Artykuł 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie ustanawia warunki autonomicznego zawieszenia należności celnych przywozowych na niektóre rodzaje broni i sprzętu wojskowego przywożone przez lub w imieniu organów odpowiedzialnych za obronę wojskową państw członkowskich przed państwami trzecimi [z państw trzecich przez organy odpowiedzialne za obronę wojskową państw członkowskich lub w ich imieniu]".

16 Artykuł 3 ust. 2 wskazanego rozporządzenia przewiduje:

„Nie naruszając ust. 1, z przyczyn dotyczących poufności informacji wojskowych certyfikat i przywożone towary można przedłożyć innym organom, wyznaczonym w tym celu przez państwo członkowskie przywozu. W takich przypadkach właściwe organy wydające certyfikat prześlą do 31 stycznia oraz do 31 lipca każdego roku skrócone sprawozdanie z takich operacji przywozowych organom celnym ich państwa członkowskiego. Sprawozdanie obejmuje okres 6 miesięcy bezpośrednio poprzedzających miesiąc, w którym sprawozdanie ma być przesłane. Sprawozdanie zawiera numery oraz daty wydania certyfikatów, datę przywozu oraz całkowitą wartość i wagę brutto produktów przywiezionych z certyfikatami".

17 Zgodnie z art. 8 rozporządzenia nr 150/2003 znajduje ono zastosowanie od dnia 1 stycznia 2003 r.

Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

18 Pismem z dnia 20 grudnia 2001 r. Komisja poinformowała Republikę Federalną Niemiec, że zwolnienie od 1998 r. z należności celnych przywozu sprzętu wojskowego spowodowało straty w odniesieniu do środków własnych Wspólnoty. Komisja zwróciła się do tego państwa członkowskiego o obliczenie niepobranych kwot począwszy od roku budżetowego 1998 i o udostępnienie jej tych kwot przed dniem 31 marca 2002 r. Poinformowała ona również władze niemieckie, że od tego dnia należne będą odsetki za zwłokę na podstawie art. 11 rozporządzenia nr 1150/2000.

19 W odpowiedziach z dnia 13 marca i 6 maja 2002 r. Republika Federalna Niemiec wskazała, że na podstawie art. 296 ust. 1 lit. b) WE jest uprawniona do odstąpienia od

zastosowania Wspólnej taryfy celnej, jeżeli przywóz dotyczy sprzętu przeznaczonego wyłącznie do celów wojskowych, w celu ochrony podstawowych interesów jej bezpieczeństwa.

20 W piśmie z dnia 24 marca 2003 r. Komisja powtórzyła swoje pierwotne żądanie dotyczące przywozów dokonanych przed dniem 1 stycznia 2003 r., gdyż okres po tym dniu objęty był rozporządzeniem nr 150/2003.

21 W odpowiedzi z dnia 12 maja 2003 r. Republika Federalna Niemiec podtrzymała swoje stanowisko w kwestii udostępnienia środków własnych będących przedmiotem postępowania.

22 W piśmie z dnia 17 października 2003 r. Komisja wezwała Republikę Federalną Niemiec do usunięcia uchybienia.

23 W odpowiedzi z dnia 19 stycznia 2004 r. Republika Federalna Niemiec podtrzymała swoje stanowisko.

24 Po zapoznaniu się z odpowiedzią Republiki Federalnej Niemiec Komisja w dniu 18 października 2004 r. sporządziła uzasadnioną opinię, w której zwróciła się do tego państwa członkowskiego o podjęcie działań koniecznych dla podporządkowania się jej w terminie dwóch miesięcy od jej otrzymania. Rzeczone państwo członkowskie odpowiedziało w dniu 16 grudnia 2004 r., że podtrzymuje swoje stanowisko.

25 Ponieważ Republika Federalna dokonała przy tym wpłaty w wysokości 10 803 000 EUR, z zastrzeżeniem i bez podziału kwoty w zależności od dokonanych przywozów i poszczególnych okresów, Komisja, która nie posiadała wystarczających informacji dla dokonania tego podziału, w piśmie z dnia 16 grudnia 2004 r. zwróciła się do tego

państwa członkowskiego o dokonanie podziału w celu obliczenia odsetek za zwłokę. W odpowiedzi z dnia 22 lutego 2005 r. wskazane państwo odmówiło przekazania takich informacji, zauważając, że są one poufne.

26 Uwzględniając informacje przedstawione przez Republikę Federalną Niemiec i uznając, że państwo to nie podporządkowało się uzasadnionej opinii, Komisja wniosła niniejszą skargę.

27 Postanowieniami odpowiednio z dnia 23 lutego 2006 r. i z dnia 4 maja 2006 r. prezes Trybunału dopuścił Królestwo Danii, Republikę Grecką i Republikę Finlandii do udziału w sprawie w charakterze interwenientów popierających żądania Republiki Federalnej Niemiec.

W przedmiocie skargi

W przedmiocie dopuszczalności

28 Republika Federalna Niemiec podnosi, po pierwsze, zarzut niedopuszczalności z uwagi na wadę formalną skargi, a mianowicie wybór niewłaściwego środka prawnego. Państwo to wyjaśnia, że ponieważ w celu uzasadnienia niedokonania wpłaty należności celnych związanych ze spornymi przywozami sprzętu wojskowego, powołało się ono na art. 296 WE, Komisja nie miała prawa wnieść niniejszej skargi na podstawie art. 226 WE, lecz była zobowiązana skorzystać ze szczególnej procedury przewidzianej w art. 298 akapit drugi WE.

29 W związku z tym należy zauważyć, że Komisja wnosząc niniejszą skargę dąży do stwierdzenia uchybienia zobowiązaniom wynikającym z art. 2 i 9–11 rozporządzeń nr 1552/89 i 1150/2000. Artykuł 298 WE znajdowałby zastosowanie wyłącznie, jeżeli Komisja twierdziłaby, że doszło do nadużycia uprawnień przewidzianych w art. 296 WE i 297 WE.

30 W rezultacie pierwszy zarzut niedopuszczalności należy oddalić.

31 Republika Federalna Niemiec twierdzi, po drugie, że niniejsza skarga jest niedopuszczalna, zważywszy, że Komisja nie była w stanie, z uwagi na sam charakter tej skargi, wykazać naruszenia traktatu WE. Uwzględniając, że to państwo członkowskie nie było zobowiązane do przekazania żądanych przez Komisję informacji, nie posiadała ona wystarczających danych dotyczących spornego przywozu pozwalających jej na wykazanie uchybienia przepisom traktatu.

32 Republika Federalna Niemiec podnosi, po trzecie, że była uprawniona do nieprzekazania żądanych przez Komisję informacji i że w związku z tym skarga, której podstawą jest między innymi to nieprzekazanie informacji, jest również z tego względu niedopuszczalna.

33 W odniesieniu do podniesionych przez Republikę Federalną Niemiec drugiego i trzeciego zarzutu niedopuszczalności należy stwierdzić, że dotyczą one, po pierwsze, ciężaru dowodu obciążającego Komisję oraz po drugie, możliwości zastosowania i zakresu art. 296 WE. W związku z tym dotyczą one bardziej zasadności skargi Komisji, a nie jej formy lub prawidłowości.

34 W rezultacie drugi i trzeci zarzut niedopuszczalności należy oddalić.

35 W tych warunkach należy stwierdzić, że skarga Komisji jest dopuszczalna.

Co do istoty

Argumentacja stron

36 Komisja podnosi, że Republika Federalna Niemiec niesłusznie powołuje się na art. 296 WE w celu odmówienia zapłaty należności celnych, gdyż ich pobranie nie stanowi zagrożenia dla podstawowych interesów bezpieczeństwa tego państwa członkowskiego.

37 Komisja uznaje za błędny tok rozumowania Republiki Federalnej Niemiec, zgodnie z którym informacje dotyczące przywozu sprzętu wojskowego, a zatem bezpieczeństwa tego państwa członkowskiego, nie mogą być jej przekazane i zgodnie z którym nie jest ona w rezultacie zobowiązana do wpłacenia Komisji omawianych należności celnych.

38 Komisja uważa, że środki wprowadzające odstępstwa lub wyjątki, takie jak w szczególności art. 296 WE, podlegają ścisłej wykładni. Zainteresowane państwo członkowskie, które powołuje się na konieczność zastosowania tego artykułu, powinno wykazać, że spełnia wszystkie przewidziane w nim przesłanki, jeżeli zamierza odstąpić od art. 20 Wspólnotowego kodeksu celnego, w którym wyrażona jest ogólna zasada pobierania należności celnych, tak jak została ona ustanowiona w art. 26 WE.

39 Komisja uważa również, że sam fakt, iż produkty wymienione w wykazie ustanowionym decyzją Rady 255/58 z dnia 15 kwietnia 1958 r., definiującym produkty, do których

art. 296 ust. 1 lit. b) WE znajduje zastosowanie, nie jest wystarczający sam w sobie, aby spowodować zastosowanie tego przepisu, który zakłada, że spełniony ma być ogół przesłanek w nim przewidzianych.

40 Komisja twierdzi w rezultacie, że to Republika Federalna Niemiec powinna przedstawić rzeczowy i szczegółowy dowód, że pobranie omawianych należności celnych przywozowych zagraża podstawowym interesom jej bezpieczeństwa.

41 W związku z tym takiego dowodu nie stanowiłyby ogólne zapewnienia tego państwa członkowskiego, zgodnie z którymi zdolności obronne stanowią zasadniczy element jego polityki bezpieczeństwa, jak też fakt, że obowiązek zapłacenia należności celnych od omawianego sprzętu stanowiłby poważną przeszkodę w międzynarodowej współpracy, będącej nieodzownym elementem jego polityki obronnej. To samo odnosiłoby się do powołania się na klauzule poufności zawarte w konwencjach międzynarodowych i tajemnicę wojskową uniemożliwiające stosowanie wspólnotowych przepisów celnych. Wreszcie fakt, że inne państwa członkowskie pobierają i wpłacają należności celne od przywozu sprzętu wojskowego, potwierdza, że jest to jak najbardziej możliwe w przypadku tego rodzaju sprzętu.

42 Komisja uznaje, że funkcjonowanie wspólnotowego systemu celnego gwarantuje poufność przetwarzanych informacji. Ponadto ponieważ rzeczony system jest stosowany przez krajowych urzędników, Republika Federalna Niemiec jest w stanie zagwarantować ochronę podstawowych interesów swego bezpieczeństwa.

43 Jeśli chodzi o argument Republiki Federalnej Niemiec, że wzrost kosztów przywozu sprzętu obronnego mógłby naruszyć jej możliwości obronne, Komisja uważa, że państwo to nie przedstawiło żadnych konkretnych danych wykazujących takie naruszenie. Wręcz przeciwnie, wydaje się, że dokonany w 2004 r. jednorazowy przelew należności celnych należnych za okres pięciu lat nie zmniejszył wysiłków tego państwa w dziedzinie obrony.

44 Komisja podkreśla, że nie jest dopuszczalne, aby państwo członkowskie zwalniało z należności celnych przywóz sprzętu wojskowego w celu obniżenia kosztów materiałów wojennych, gdyż świadczyłoby to o braku poszanowania przez to państwo członkowskie jego obowiązków w zakresie solidarnego współfinansowania budżetu wspólnotowego.

45 Komisja podkreśla w tym względzie, że niepobranie omawianych należności celnych przez Republikę Federalną Niemiec prowadzi do nierówności między państwami członkowskimi pod względem ich odpowiednich wpłat do budżetu wspólnotowego. Takie niepobranie powodowałoby bowiem zmniejszenie tradycyjnych środków własnych Wspólnoty, które mogłoby zostać zrównoważone wyłącznie poprzez wzrost środka określanego jako „PKB" (produkt krajowy brutto), który jest dzielony między wszystkie państwa członkowskie.

46 Komisja podkreśla, że bezprzedmiotowy jest argument Republiki Federalnej Niemiec dotyczący obaw związanych z ujawnieniem informacji przekazanych w zgłoszeniach celnych oraz z procedurami kontroli, które mogą skłonić instytucje wspólnotowe do podważenia tajemnicy wojskowej.

47 Rozporządzenie nr 150/2003 przewiduje, że państwa członkowskie informują Komisję o wielkości zamówień sprzętu wojskowego. W rezultacie zaskakujące jest, że w odniesieniu do środków własnych Wspólnot Republika Federalna Niemiec powołuje się na nadrzędne interesy bezpieczeństwa, które sprzeciwiałyby się przekazaniu informacji koniecznych dla pobrania tych środków.

48 Ponadto zdaniem Komisji takie stanowisko jest trudne do pogodzenia z faktem, że każdy może uzyskać za pośrednictwem internetu dostęp do informacji dotyczących na przykład kwot wydanych na zakupy dokonane w tej dziedzinie. Te swobodnie dostępne informacje są bardziej szczegółowe niż informacje konieczne dla dokonania klasyfikacji zgodnie ze Wspólną taryfą celną i dla wpłaty środków własnych.

49 Komisja uznaje za bezzasadny argument Republiki Federalnej Niemiec oparty na fakcie, jakoby negocjacje prowadzące do przyjęcia rozporządzenia nr 150/2003 i zawieszenie w 1994 r. postępowania w sprawie stwierdzenia uchybienia zobowiązaniom wszczętego wobec tego państwa członkowskiego miały prowadzić do powstania uzasadnionych oczekiwań w tym znaczeniu, że państwo to mogło w racjonalny sposób oczekiwać, iż już w latach, w których przygotowywane było to rozporządzenie, mogło dokonywać przywozu części sprzętu wojskowego przy zwolnieniu z należności celnych.

50 Komisja dodaje bowiem, że rozporządzenie nr 150/2003 znajduje zastosowanie od dnia 1 stycznia 2003 r. i że w czasie dyskusji dotyczących jego przyjęcia oświadczyła ona, że jest zobowiązana do pobrania omawianych należności w odniesieniu do minionych okresów, co oznacza, że z jego przyjęcia żadna ochrona uzasadnionych oczekiwań nie może wynikać. Ponadto podstawą tego rozporządzenia jest art. 26 WE, a nie art. 296 WE.

51 Ochrona uzasadnionych oczekiwań nie może ponadto wynikać z zawieszenia w 1984 r. szczególnego postępowania o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, gdyż Komisji w ramach art. 226 WE przysługuje szeroki zakres uznania, który pozwala jej w szczególności na podjęcie decyzji o potrzebie wszczęcia postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego lub kontynuowaniu tego postępowania.

52 Republika Federalna Niemiec odpowiada, że w niniejszym przypadku przesłanki zastosowania art. 296 ust. 1 lit. b) WE są spełnione. Uważa ona, że z samego brzmienia tego postanowienia wynika, że traktat zamierzał przyznać państwom członkowskim znaczący zakres uznania dotyczący działań podejmowanych przez nie w celu ochrony podstawowych interesów ich bezpieczeństwa i związanych z produktami, do których wskazany art. 296 ust. 1 lit. b) znajduje zastosowanie. Przepis ten umożliwia państwom członkowskim odstąpienie od art. 26 WE i Wspólnotowego kodeksu celnego w przypadku przywozu sprzętu przeznaczonego wyłącznie dla celów wojskowych, jeżeli przywóz ten ma na celu ochronę podstawowych interesów bezpieczeństwa zainteresowanych państw członkowskich.

53 Republika Federalna Niemiec dodaje, że nie jest zobowiązana do pobrania należności celnych przywozowych od ogółu sprzętu wojskowego i że w rezultacie nie mogło dojść do naruszenia art. 2 i 9–11 rozporządzenia nr 1552/89 lub nr 1150/2000. Nie istnieje żaden obowiązek tego rodzaju, gdyż, po pierwsze, prawo wspólnotowe nie przewiduje nieograniczonego obowiązku pobrania należności celnych od sprzętu wojskowego i po drugie, podstawowe interesy Republiki Federalnej Niemiec w zakresie bezpieczeństwa sprzeciwiałyby się pobraniu należności celnych przywozowych od tego sprzętu.

54 Ponadto pozwana uważa, że Komisja utraciła prawo do stwierdzenia uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w kwestii zwolnienia z należności celnych przywozu sprzętu wojskowego z uwagi na fakt, że wywołała ona wrażenie, iż w 1984 r. zakończyła wszczęte w tej kwestii postępowanie w sprawie stwierdzenia uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, a następnie podjęła je w celu ukarania zachowania, które dotychczas dopuszczała lub tolerowała, chociaż sytuacja nie uległa zmianie i mimo konieczności uwzględnienia prac przygotowawczych w związku z rozporządzeniem nr 150/2003. Prawo wspólnotowe nie przewiduje bowiem mechanizmu „czasowego" zawieszenia postępowań o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Komisja powinna, zdaniem Republiki Federalnej Niemiec, albo kontynuować, albo zakończyć wszczęte wobec niej postępowanie o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, a nie zawieszać je na okres siedemnastu lat.

55 Republika Federalna Niemiec podkreśla, że przed wejściem w życie rozporządzenia nr 150/2003 żaden szczególny przepis proceduralny nie przewidywał pobierania należności celnych od przywozu broni i kontroli tego pobierania, co świadczyłoby o tym, iż nie istniał wspólnotowy obowiązek pobierania omawianych należności celnych.

56 Zdaniem tego państwa członkowskiego fakt pobrania bądź niepobrania należności celnych od przywozu broni oddziałuje na handel bronią, amunicją lub materiałami wojennymi. Podczas gdy pobranie tych należności celnych ogranicza taki handel i obniża w związku z tym zdolność bojową armii oraz narusza swobodę działania tego państwa członkowskiego w zakresie nabywania sprzętu obronnego, niepobranie rzeczonych należności celnych pozwala na rozszerzenie stosunków handlowych i umocnienie współpracy w dziedzinie uzbrojenia w rozumieniu art. 17 UE.

57 Republika Federalna Niemiec podnosi również, że interpretacja przez Komisję kryterium „konieczności", o którym mowa w art. 296 WE, jest wyolbrzymiona. Nie oznacza ono obowiązku wykazania wystąpienia poważnego naruszenia podstawowych interesów w dziedzinie bezpieczeństwa, jeżeli nie został podjęty środek obronny. Wystarcza, jeżeli środek ten poprawia sytuację w dziedzinie bezpieczeństwa i jest po prostu konieczny ze względów związanych z obroną narodową.

58 Ponadto obowiązek poufności uniemożliwia Republice Federalnej Niemiec przekazanie informacji Komisji, a naruszenie tego obowiązku grozi podważeniem interesów tego państwa członkowskiego w dziedzinie bezpieczeństwa informacji. Co więcej, obowiązek lojalności, przewidziany w art. 10 WE, nie oznacza podjęcia nieproporcjonalnych środków, takich jak ustanowienie szczególnej procedury celnej.

59 Otwarte przetwarzanie informacji zawartych w zgłoszeniu celnym mogłoby poważnie naruszyć podstawowe interesy bezpieczeństwa państw członkowskich. Środki ochrony poufności przewidziane we Wspólnotowym kodeksie celnym nie są wystarczające dla spełnienia wymogów bezpieczeństwa i poufności, jakie państwo członkowskie ma prawo ustanowić w odniesieniu do informacji związanych ze swoim bezpieczeństwem.

60 Republika Federalna Niemiec twierdzi, że fakt, iż państwo członkowskie zwalnia sprzęt wojskowy z należności celnych na podstawie art. 296 WE, nie narusza koniecznie zasady solidarności wspólnotowej. Niezgodne z tą zasadą byłoby wymaganie od państw członkowskich ponoszących w tej dziedzinie wyższe koszty większego udziału w finansowaniu budżetu wspólnotowego.

61 Republika Federalna Niemiec jest zdania, że przyjęcie rozporządzenia nr 150/2003 potwierdza konieczność poszanowania interesów bezpieczeństwa państw członkowskich i ich prawa powołania się w razie konieczności na względy poufności.

62 Republika Federalna Niemiec zauważa, że na podstawie rozporządzenia nr 150/2003 wykluczone zostało również pobranie należności celnych od niektórych rodzajów broni i sprzętu wojskowego przywożonego z państw trzecich od dnia 1 stycznia 2003 r., dnia, od którego rozporządzenie to znajduje zastosowanie. Od tego dnia zatem interesy tego państwa członkowskiego w odniesieniu do przywozu broni były chronione przez przepisy rzeczonego rozporządzenia. Tymczasem niepobranie należności celnych od tych przywozów było konieczne zarówno przed tym dniem, jak i po nim, w celu zapewnienia ochrony podstawowych interesów państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa. Ponadto okoliczność, że w 1998 r. Komisja przedłożyła propozycję rozporządzenia Rady (EWG) dotyczącego czasowego zawieszenia należności celnych na niektóre rodzaje broni i sprzętu wojskowego (Dz.U. C 265, s. 9), świadczyłaby, że była ona świadoma, iż niepobranie należności celnych od rzeczonych przywozów było konieczne dla ochrony wskazanych interesów.

63 Republika Federalna Niemiec stwierdza, że od czasu tej propozycji, nawet jeśli została ona przyjęta dopiero w 2003 r. w formie rozporządzenia nr 150/2003, państwa członkowskie w uzasadniony sposób mogły przyjąć, że nie było konieczne pobieranie należności celnych od przywozu „towarów o wyłącznie wojskowym przeznaczeniu" znajdujących się w wykazie ustanowionym decyzją 255/88.

Ocena Trybunału

64 Wspólnotowy kodeks celny przewiduje pobranie należności celnych od przywozu towarów o przeznaczeniu wojskowym, takich jak omawiane towary, pochodzących z państw trzecich. Żaden przepis wspólnotowych przepisów celnych nie przewidywał dla okresu obejmującego sporne przywozy, tj. od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. szczególnych zwolnień z należności celnych od przywozu tego rodzaju towarów. W rezultacie w odniesieniu do tego okresu nie istniało również wyraźne zwolnienie z obowiązku wpłacenia właściwym władzom należnych ceł i stosownie do okoliczności odsetek za zwłokę.

65 Z faktu przyjęcia rozporządzenia nr 150/2003 przewidującego zawieszenie należności celnych na niektóre rodzaje broni i sprzętu wojskowego od dnia 1 stycznia 2003 r. można ponadto wywnioskować, że prawodawca wspólnotowy przyjął założenie, że obowiązek zapłacenia wskazanych należności celnych istniał przed tym dniem.

66 Ponadto Republika Federalna Niemiec na żadnym etapie postępowania nie zaprzeczyła istnieniu spornych przywozów w branym pod uwagę okresie. W toku postępowania poprzedzającego wniesienie skargi dokonała ona ponadto wpłaty z tytułu środków własnych, w wysokości 10 803 000 EUR, związanej z omawianym przywozem, bez podziału tej kwoty w zależności od przywozów i poszczególnych okresów.

67 Republika Federalna Niemiec ograniczyła się do podważenia prawa Wspólnoty do środków własnych, o których mowa, podnosząc, że na podstawie art. 296 WE obowiązek zapłacenia należności celnych od sprzętu wojskowego przywożonego z państw trzecich naruszałby w poważnym stopniu jej podstawowe interesy bezpieczeństwa.

68 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału chociaż to do państw członkowskich należy podjęcie środków zmierzających do zagwarantowania ich bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego, nie wynika z tego, że takie środki nie są wcale objęte zastosowaniem prawa wspólnotowego (zob. podobnie wyroki: z dnia 26 października 1999 r. w sprawie C-273/97 Sirdar, Rec. s. I-7403, pkt 15; z dnia 11 stycznia 2000 r. w sprawie C-285/98 Kreil, Rec. s. I-69, pkt 15). Jak bowiem orzekł już Trybunał, traktat ustanawia wyraźne odstępstwa mające zastosowanie w okolicznościach zagrażających bezpieczeństwu publicznemu wyłącznie w art. 30 WE, 39 WE, 46 WE, 58 WE, 64 WE, 296 WE i 297 WE, które odnoszą się do wyjątkowych i w wyraźny sposób ograniczonych przypadków. Z artykułów tych nie można wysnuć wniosku, że traktat zawiera na stałe wpisany weń ogólny wyjątek wyłączający wszelkie środki podejmowane ze względów bezpieczeństwa publicznego z zakresu prawa wspólnotowego. Uznanie istnienia takiego wyjątku, bez względu na określone w traktacie szczególne wymogi, mogłoby zagrozić wiążącemu charakterowi prawa wspólnotowego i jego jednolitemu stosowaniu (zob. podobnie wyrok z dnia 11 marca 2003 r. w sprawie C-186/01 Dory, Rec. s. I 2479, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

69 Ponadto odstępstwa przewidziane w art. 296 WE i 297 WE muszą, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem dotyczącym odstępstw od podstawowych swobód (zob. w szczególności wyroki: z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie C-503/03 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. s. I-1097, pkt 45; z dnia 18 lipca 2007 r. w sprawie C-490/04 Komisja przeciwko Niemcom, Zb.Orz. s. I-6095, pkt 86; z dnia 11 września 2008 r. w sprawie C-141/07 Komisja przeciwko Niemcom, Zb.Orz. s. I-6935, pkt 50), podlegać ścisłej wykładni.

70 Jeśli chodzi w szczególności o art. 296 WE należy zauważyć, że chociaż artykuł ten odnosi się do środków, jakie państwo członkowskie może uznać za konieczne dla ochrony podstawowych interesów swego bezpieczeństwa lub informacji, których ujawnienie uznaje za sprzeczne z tymi interesami, nie można interpretować go w ten sposób, że przyznaje on państwom członkowskim uprawnienie do odstąpienia od przepisów traktatu wyłącznie w wyniku powołania się na wskazane interesy.

71 Ponadto w dziedzinie podatku od wartości dodanej Trybunał w wyroku z dnia 16 września 1999 r. w sprawie C-414/97 Komisja przeciwko Hiszpanii, Rec. s. I-5585, stwierdził zaistnienie rozważanego uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego z uwagi na fakt, że Królestwo Hiszpanii nie wykazało, iż ustanowione w prawie hiszpańskim zwolnienie z tego podatku przywozów i zakupów uzbrojenia, amunicji i sprzętu o wyłącznie wojskowym przeznaczeniu było uzasadnione w rozumieniu art. 296 ust. 1 lit. b) WE koniecznością ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa tego państwa członkowskiego.

72 W rezultacie to państwo członkowskie, które chce skorzystać z możliwości powołania się na art. 296 WE, ma wykazać konieczność zastosowania tego odstępstwa w celu ochrony jego podstawowych interesów bezpieczeństwa.

73 W świetle tych rozważań nie można zgodzić się, aby państwo członkowskie powoływało się na wzrost kosztów sprzętu wojskowego z uwagi na zastosowanie należności celnych od przywozu takiego sprzętu pochodzącego z państw trzecich w celu uniknięcia ciążących na nim obowiązków wynikających z wymogu solidarności finansowej wobec budżetu wspólnotowego, ze szkodą dla innych państw członkowskich, które pobierają i wpłacają należności celne dotyczące takiego przywozu.

74 Jeśli chodzi o argument, zgodnie z którym wspólnotowe procedury celne nie mogą zapewnić bezpieczeństwa Republiki Federalnej Niemiec w świetle wymogów poufności zawartych w porozumieniach podpisanych z państwami eksportującymi należy podkreślić, jak słusznie zauważa Komisja, że stosowanie wspólnotowego systemu celnego wymaga działania ze strony urzędników wspólnotowych i krajowych, którzy zobowiązani są stosownie do okoliczności do zachowania poufności w przypadku przetwarzania szczególnie chronionych danych, co pozwala na ochronę podstawowych interesów bezpieczeństwa państw członkowskich.

75 Ponadto zgłoszenia, które państwa członkowskie powinny uzupełniać i przekazywać Komisji w sposób okresowy, nie są do tego stopnia szczegółowe, aby mogło to prowadzić do naruszenia interesów rzeczonych państw członkowskich w dziedzinie zarówno bezpieczeństwa jak i poufności.

76 W tej sytuacji i zgodnie z art. 10 WE dotyczącym obowiązku ułatwienia przez państwa członkowskie Komisji wypełnienia zadania polegającego na czuwaniu nad przestrzeganiem traktatu, państwa te są zobowiązane do udostępnienia tej instytucji dokumentów koniecznych do sprawdzenia prawidłowości transferu środków własnych Wspólnoty. Jednakże taki obowiązek, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 168 swojej opinii, nie stoi na przeszkodzie temu, aby państwa członkowskie w poszczególnych przypadkach i wyjątkowo, na podstawie art. 296 WE, mogły ograniczyć przekazywanie informacji do określonych części danego dokumentu lub odmówić zupełnie ich przekazania.

77 W świetle powyższych uwag trzeba stwierdzić, iż Republika Federalna Niemiec nie wykazała, że zostały spełnione przesłanki konieczne do zastosowania art. 296 WE.

78 Jeśli chodzi wreszcie o argumenty Republiki Federalnej Niemiec mające wykazać, że z uwagi na przedłużający się brak działania ze strony Komisji, a także przyjęcie rozporządzenia nr 150/2003, państwo to mogło w uzasadniony sposób uznać, że Komisja nie wniesie niniejszej skargi, bowiem w sposób dorozumiany zaakceptowała

odstępstwo w tej dziedzinie, należy przypomnieć, że Komisja na żadnym etapie postępowania nie odeszła od swego zasadniczego stanowiska.

79 W swoim oświadczeniu w ramach negocjacji dotyczących rozporządzenia nr 150/2003 Komisja w jednoznaczny sposób wyraziła wolę dalszego dochodzenia należności celnych, które powinny były zostać uiszczone za okres poprzedzający wejście w życie tego rozporządzenia, i zastrzegła sobie prawo podjęcia wszelkich działań w tym względzie.

80 Z powyższych uwag wynika, że odmawiając obliczenia, ustalenia i udostępnienia Komisji Wspólnot Europejskich środków własnych związanych z przywozem sprzętu wojskowego w okresie od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. oraz odmawiając zapłaty odsetek za zwłokę należnych w wyniku nieudostępnienia rzeczonych środków własnych Komisji, Republika Federalna Niemiec uchybiła zobowiązaniom, które ciążyły na niej na mocy art. 2 i 9–11 rozporządzenia nr 1552/89 oraz na mocy art. 2 i 9–11 rozporządzenia nr 1150/2000.

W przedmiocie kosztów

81 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Republiki Federalnej Niemiec kosztami postępowania, a Republika Federalna Niemiec przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

82 Zgodnie z art. 69 § 4 akapit pierwszy regulaminu Królestwo Danii, Republika Grecka i Republika Finlandii, które przystąpiły do sprawy w charakterze interwenienta, pokrywają własne koszty.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) **Odmawiając obliczenia, ustalenia i udostępnienia Komisji Wspólnot Europejskich środków własnych związanych z przywozem sprzętu wojskowego w okresie od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. oraz odmawiając zapłaty odsetek za zwłokę należnych w wyniku nieudostępnienia rzeczonych środków własnych Komisji Wspólnot Europejskich, Republika Federalna Niemiec uchybiła zobowiązaniom, które ciążyły na niej na mocy art. 2 i 9–11 rozporządzenia Rady (EWG, Euratom) nr 1552/89 z dnia 29 maja 1989 r. wykonującego decyzję 88/376/EWG, Euratom w sprawie systemu środków własnych Wspólnot, zmienionego rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 1355/96 z dnia 8 lipca 1996 r. oraz na mocy art. 2 i 9–11 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000 z dnia 22 maja 2000 r. wykonującego decyzję 94/728/WE, Euratom w sprawie systemu środków własnych Wspólnot.**

2) **Republika Federalna Niemiec zostaje obciążona kosztami postępowania.**

3) **Królestwo Danii, Republika Grecka i Republika Finlandii pokrywają własne koszty.**

Podpisy